

UNITAT DIDÀCTICA 1

**AZUL
FLLAWN!**

Programació didàctica

Curs Inicial: Optativa Llengua i cultura amaziga

El Curs Inicial de la llengua i cultura amaziga està dissenyat per implementar-se com a optativa d'ESO amb una càrrega setmanal de 2 hores lectives durant un curs acadèmic, i s'emmarca dins del Nivell A1 del [Marc europeu comú de referència per a les llengües](#).

El Nivell A1 (Inicial) es considera el nivell més baix de l'ús generatiu de la llengua: el punt en què l'aprenent ja pot interactuar d'una manera simple –preguntar i respondre preguntes sobre ell mateix, sobre el lloc on viu, sobre la gent que coneix i les coses que té; iniciar declaracions simples i reaccionar-hi en les àrees relatives a les necessitats immediates o a temes molt familiars– i no ha de confiar exclusivament en un repertori lèxic limitat i memoritzat de frases determinades per a situacions específiques.

Objectius didàctics del curs inicial de Llengua i cultura amaziga:

- Comprensió oral
 - Reconèixer **paraules familiars** i expressions molt bàsiques sobre temes propis de la família i l'entorn concret i immediat, si la gent parla a poc a poc i amb claredat.
- Comprensió lectora
 - Reconèixer l'alfabet tfinagh, comprèn noms familiars, paraules, frases molt senzilles i textos breus.
- Interacció oral
 - Comunicar de manera senzilla a condició que l'interlocutor estigui disposat a repetir el que ha dit o a dir-ho amb altres paraules i més a poc a poc i que l'ajudi a formular el que intenta dir. Planteja i respon preguntes senzilles sobre temes familiars o sobre temes relacionats amb necessitats immediates.
- Expressió oral
 - Utilitzar expressions i frases senzilles per descriure el lloc on viu i la gent que coneix, expressions d'estat d'ànim
- Expressió escrita
 - Escriure dades personals, paraules i frases senzilles
- Aspectes culturals:
 - Conèixer i identificar la cuina amaziga i les dones amazigues com a referents de l'art culinari.
 - Conèixer el personatge referent; L'*Amghar*.
 - Conèixer el personatge referent; Ibn Battuta
 - Conèixer la Kasbah de Aït Ben Haddu i les construccions amazigues de l'època

1 PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

Curs	Trimestre	Núm. unitat	Professor/a	Durada
	1r	1		5
Activitats	Continguts	Criteris d'avaluació		
Expressió oral	azul fllawn ሙጽጴ ዘዘጠጠ, tifawin ተጽዕኖት , timnsiwin ተጽዕኖት	Utilitzar oralment les formes de salutació i comiat de manera adequada.		
Interacció oral	pronoms febles, ለገጽ, ገጽ, ገጽ..., articles demostratius, ለገጽ ጽዕኖት, ገጽ, ጽዕኖት ለገጽ..., interrogatives; Què? ገጽ? Qui? ገጽ? Com? ገጽ?	Utilitzar frases senzilles, els pronoms febles, els articles demostratius i resoldre exercicis.		
Comprensió lectora	l'alfabet Tifinagh, Com et dius? ገጽ ጽዕኖት-ለገጽ/ለገጽ?, on vius? ገጽ ጽዕኖት ጽዕኖት ጽዕኖት? quina edat tens, arròs ጽዕኖት, macarrons ገጽ ጽዕኖት	Identificar les lletres del tifinagh i diferenciar-les de les lletres d'altres alfabetes. Comprendre paraules i frases senzilles. Conèixer i valorar la diversitat del món amazic.		
Comprensió oral	azul ሙጽጴ, gràcies ተጽዕኖት, Quan? ገጽ ጽዕኖት	Reconèixer paraules familiars i expressions molt bàsiques		
Expressió escrita	Escriure les dades del carnet del curs d'amazic: nom, edat, curs i institut.	Escriure dades personals i frases senzilles		

Benvinguts, benvingudes!

HOLA! AZUL FLLAWN! ⵓⴽⵉⵎ ⵏⵉⵎⵉⵏⵉⵢⵉⵏ!

Benvinguts! Benvingudes! Us convidem a apropar-vos a l'amazic, una de les llengües més parlades a Catalunya i que es troba present en molt centres educatius. En aquest curs us proposem introduir-nos en l'aprenentatge de la llengua amaziga i la seva cultura. Sabíeu que l'amazic és la llengua més antiga i coneguda del Marroc? A Catalunya, avui és la tercera llengua més parlada.

A través dels idiomes que compartim, com de la música i el menjar, ens podem comunicar. Tant se val la llengua que més parlem. Tant se val la cultura de la qual vinguem. Per això és tan important aprendre les llengües i les cultures que són al voltant nostre i que són part del nostre món.

Vinguem d'on vinguem, pensem el que pensem, parlant s'entén la gent.

Què significa la paraula *amazic*?

Amazic significa 'home lliure' i és el nom i la cultura que es dona als pobladors originaris del nord d'Àfrica. La llengua dels amazics és el Tamazight, que pertany a la família de llengües afroasiàtica (o camitosemítica). En aquest idioma s'inclouen una sèrie de variants dels països en què es parla, com el Marroc, Algèria, Líbia, Tunísia, Mali, Níger, Egipte o les ciutats autònomes Melilla i Ceuta i les illes Canàries abans de la seva conquesta. El Tifinagh (ⵜⴰⴳⴷⵓⴷⴰ) és l'alfabet utilitzat i s'escriu d'esquerra a dreta i data, almenys, del segle V a.C.

Quants parlants té l'amazic?

Té aproximadament 40 milions de parlants al món. En el mapa de sota veiem que els percentatges més elevats de parlants es concentren en zones Marroc (Rif, Atlas i Sus), Algèria (Aurès, oasis de Mzab i Gurara, Ahaggar i Cabília) i a la vall d'Azawaj, a Níger. També trobem nuclis amazics a Tunísia (illa de Gerba i algunes zones estepàries), a Líbia (Nefussa, Zuara), Mali (a la zones de muntanya i a la vora de riu Níger), al sud de Mauritània i al nord de Burkina Faso. Des de l'antiguitat, el nomadisme ramader i mercader ha conviscut amb el sedentarisme agrari entre els diferents grups amazics. Actualment la comunitat amaziga és molt nombrosa en estats com Països Baixos, Bèlgica, França, Espanya, Itàlia, Alemanya, Finlàndia o Canadà.

Algunes pinzellades de la història amaziga

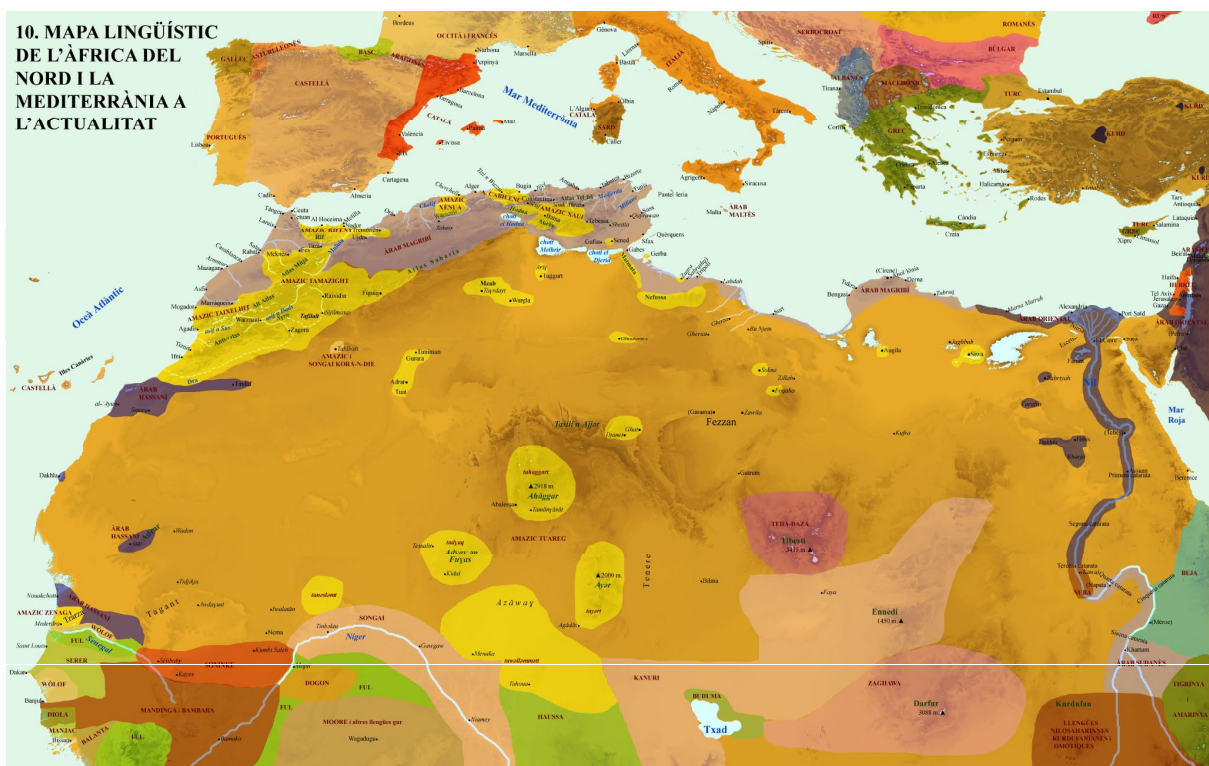
El territori original en què habiten els pobles amazics s'estén des d'Egipte fins a Mauritània i des del Mediterrani fins a les fronteres de l'Àfrica negra subsahariana. Diferents imperis han conquerit porcions del territori original, començant pels fenicis i els grecs i més tard els romans, vàndals, bizantins, àrabs, turcs, francesos, espanyols i italians. Els amazics han estat influïts per diverses cultures i creences religioses com la dels fenicis, els egipcis, els grecs i els romans; i per les tres principals cultures religioses monoteistes, com el judaisme, el cristianisme, i l'islam. Des del segle XIII, la majoria dels amazics professen la fe islàmica.

Dialectes de la llengua amaziga

Com pots veure en el següent mapa, l'amazic es parla de manera discontinua a la major part de països de l'Àfrica del Nord. Els dialectes amb més parlants de l'amazic són els següents:

Taixlheit	Cabilenc	Nefussa
Tamazight	Xaui	Xenua
Rifeny	Tuareg	Zenaga

Mapa extret del *Mòdul optatiu d'AMAZIC per a secundària*, de Carles Múrcia

Identificació cultural

Observa les següents imatges i digues qui creus que és d'origen amazic.

Imatges de Freepik, excepte la imatge 1: Agencia EFE, Ina fassbender
<https://twitter.com/efedeportes/status/1297171987056517120?lang=ar>

Imatge 2: AFP/ERIC CABANIS, <https://www.atalayar.com/articulo/cultura/idir-recuerdo-poesia-cantada-que-deja-emocionar/20201229163219149105.html>

UNITAT 1. †\$‡\$‰.† - TIFINAGH

L'amazic té un alfabet diferent de l'alfabet llatí. Es diu Tifinagh (figura d'exemple)

ⱭⱮⱮ	
---	--

* €©©€‰ €^O:©

Font

imatge: Unitats didàctiques †€ U.†IE€ ! (tc wawjdm!) (Casa Amaziga de Catalunya i Ciemen)

Podem escoltar com es pronuncien les lletres del Tifinagh en el següent enllaç
(àudio1 de les *Unitats didàctiques de la llengua amaziga* (2022, Múrcia)

<https://www.ciemen.cat/projectes/coneixement/som-part/amazic/>

àudios unitats 01-03

(àudios unitat 1)

També es poden escoltar aquí

<https://www.youtube.com/watch?v=DjqZFBF3hDg&list=PLvOKD4I4nmChZSALtFBaFq0WACTr5zMRs>

L'amazic i tu

Saps que ja coneixes una miqueta de la llengua amaziga?

Et presentem algunes paraules que s'assemblen molt al català:

*Arruz ⵏⵓⵔⵓⵔ arròs

*amakaruni ⵏⵓⵎⵎⵓⵔ macarrons

*Tamatiⵜ ⵜⴰⵎⴰⵣⵉⵖⵜ tomàquet

cckolaṭ ⵏⵓⵔⵓⵔ xocolata

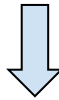

Activitat 1. Algunes lletres del Tifinagh s'assemblen a l'alfabet llatí. T'animes a dibuixar-les aquí sota?

E (d.) ɛ (f) ⵜ (t) ⵎ (m) ⵢ (j)

Atenció!!! Alguns sons del tifinagh són molt diferents dels sons del català.

Activitat 2. Escolta els sons de les següents lletres i repeteix-los. (Sons propis de l'alfabet amazic)

ⵢ yah

ⵣ yaε

Activitat 3. T'animes a escriure el teu nom en amazic?

Escriu el teu nom - uru ism nnk/nnm - ⵓⵔⵓ ⵉⵙⵎ ⵏⵏⵏ / ⵏⵏⵎ.

ENS CONEIXEM?

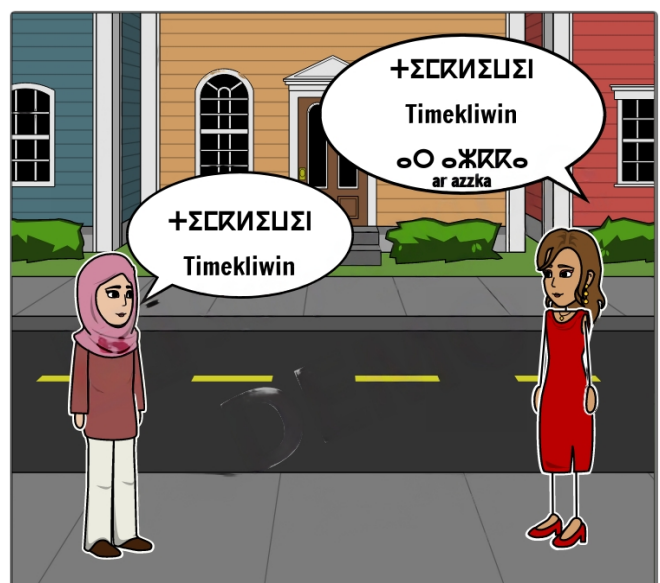

Salutacions

Català	Tamazight	Transliteració
Hola!	ⵓⴰⴷⵉ ⵏⵏⵓⵍⵉ	azul fllawn
Bon dia	ⵜⴰⵛⵓⵍⵉ	tifawin
Bona tarda	ⵜⴰⵎⴰⵎⵓⵏⵉ	timkliwin
Bona nit	ⵜⴰⵎⴰⵎⵓⵏⵉ	timnsiwin
Adéu	ⵏⵓ ⵉⵔ ⵓⵙⵙⵓⵔ ⵓⵙⵙⵓⵔ	ad ig Rbbi sstr
Fins demà	ⵓⵓ ⵓⴰⴷⵉ	ar azkka
Gràcies	ⵜⴰⵎⴰⵎⵓⵏⵉ	tanmmirt

Practiquem

Els pronoms personals

1r sg Jo	nkk	ገገገ
2n sg Tu (masculí)	kyy	ገገገ
2n sg Tu (femení)	kmm	ገገገ
3r sg Ell	ntta	ገገገ
3r sg Ella	nttat	ገገገገ
Nosaltres	nkk ^w ni	ገገገገገ
2n pl Vosaltres (masculí)	k ^w nni	ገገገገ
2n pl Vosaltres (femení)	k ^w nnimti	ገገገገገገ
3r pl Ells	nitni	ገገገገ
3r pl Elles	nitnti	ገገገገገገ

Relaciona els pronoms en català amb el seu corresponent en amazic.

Nosaltres	ገገገገገ
Vosaltres (masc)	ገገገገገ
Ells	ገገገገገገ
Elles	ገገገገገ
Jo	ገገገገገ
Tu (masc)	ገገገ
Tu (fem)	ገገገ
Ell	ገገገገገገ
Ella	ገገገገገገገ
Vosaltres (fem)	ገገገገገገገገገ

Ens coneixem

Com et dius?

Ma ism-
ፎ. ጸጋር-ገገ/ገገ?
nnk/nnm?

Jo em dic Itto

nkk, ism inu Itto
ገገ ጸጋር-ገገ፡ ጸጸ፡

Jo em dic Assou

Nkk, ism inu Assou
ገገ ጸጋር-ገገ፡ ሐጋጋ፡

Altres formes de dir com et dius.

ism-inu (em dic)	da i-ttinin (em diuen)	da i-qqarn (em criden per...)
ጸጋር-ገገ፡	ሌ. ጸ-ተጸገገ	ሌ. ጸ-ፂፂ.ገገ.

Article demostratiu

Jo em dic, el meu nom	ገገ ጸጋር-ገገ፡	nkk, ism- inu
tu (masc) et dius/ el teu nom	ገገገገ, ጸጋር-ገገገ	kiyy, ism- nnk
tu (fem) et dius, el teu nom	ገገገገ, ጸጋር-ገገገ	kmm, ism- nnm
ell es diu, el seu nom	ገገገገ, ጸጋር-ገገገ	ntta, ism- nns
ella es diu, el seu nom	ገገገገ, ጸጋር-ገገገ	nttat, ism- nns

Completa les següents frases amb l'article demostratiu corresponent.

Demonstratius: **እዚ** , **ዚህ** , **ዚህ** , **ዚህ**

ዚህ, እዚ.....

ዚህ, እዚ

ዚህ, እዚ.....

ዚህ, እዚ

ዚህ, እዚ.....

D'on ets?

On vius?

ኢህ ጽኑ ለሀገሪ ?

Mani g tzyd?

Jo visc a...

ዚህ, ለሀገሪ ጽ

Nkk, zdyg g

Jo visc a Vilanova i la Geltrú.

ዚህ, ለሀገሪ ጽ ለዚህ፡፡ ከ ዚህ ዘይተወ፡

Nkk, zdyg g Vilanova i la Geltrú

La meva casa és a...

ተለላው-እዚ፡፡ ዘዚ.

taddart inu-tlla

ተለላው-እዚ፡፡ ዘዚ

ተለላው-እዚ፡፡

Com estàs? ኢህ ተዘኒህ? may tenid?

Bé

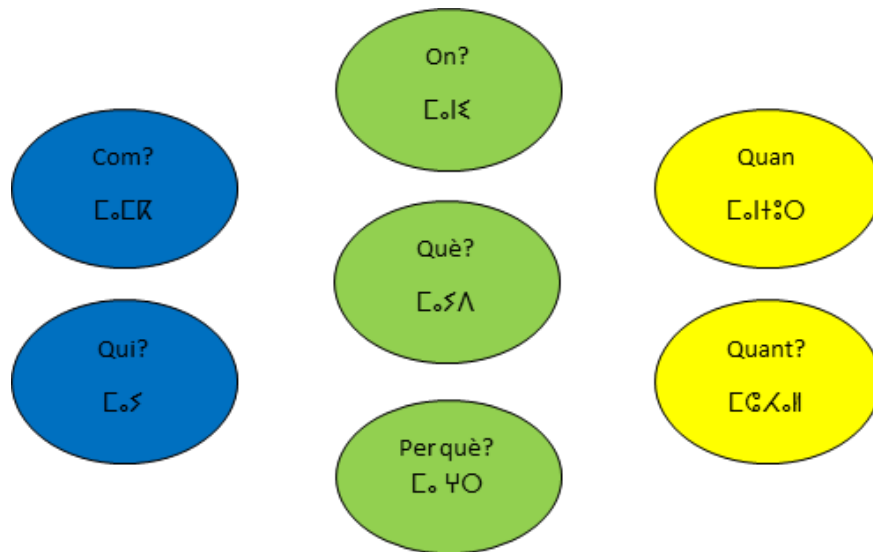
ዚህ፡፡

labas

Interrogatives: preguntes dins del diàleg

Per conèixer una mica més els companys de la classe, en parelles formuleu tres preguntes utilitzant el vocabulari d'aquesta unitat.

- *Salutacions*
- *Pronoms personals*
- *Demostratius*
- *Com et dius? On vius? Com estàs?*

Per tal de millorar l'aprenentatge de l'amazic a l'institut s'ha creat el Club de cultura amaziga. Us animeu a participar-hi? Completeu la vostra inscripció al club d'amazic

CLUB Ж

Com et dius?

□. $\Sigma \odot \square - \Pi \mathbb{R} / \Pi \square$?

ma ism-nkk/nmm

Quants anys tens?

CLICK OR TAP TO ENLARGE

mnck ad yurk g tudrt?

On vius?

□。|≤ × +ℵΛΥΛ ?

mani g tzyd?

Per què vols aprendre amazic?

Per què vols aprendre amazic? ⵉⴳⴷⴰ ⵜⴰⵎⴻⴷⵓⵏ ⵜⴰⵖⴼⴰⵏⵜ ⵜⴰⵎⴻⴷⵓⵏ ⵜⴰⵖⴼⴰⵏⵜ mayf allig trit ad
tɪmd tamaziyt?

Completa amb les teves dades el carnet del club d'amazic

Edat: *tudrt*

Curs: *tayuri*

Institut: *asinan n usmdi*

Ja tens el teu carnet!

L'amabilitat amaziga (vídeo turistas franceses)

Mira aquest vídeo i reflexiona sobre:

[07 | Le Maroc ce n'est pas que Marrakech !](#)

Minut 10

- Qui són aquests personatges?
- Descriu la situació que acabes de visualitzar?
- Com es comporten els diferents personatges?
- Què faries tu davant d'una situació similar?
- Quines conclusions en treus?

AUTOAVALUACIÓ			
• Sé reconèixer i valorar la identitat i la diversitat de la cultura amaziga?			
• Sé reconèixer les lletres del tfinagh i distingir-les de les llatines?			
• Sé saludar i acomiadar-me'n oralment?			
• Puc formular preguntes senzilles per conèixer una mica els meus companys?			

- Què he après?
- Què em falta per aprendre?
- Com puc millorar?

Bibliografia:

- Carles MÚRCIA, Mòdul optatiu d'AMAZIC per a secundària.
https://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/plurilinguisme/Accions-llengues/diversitatlinguistica/materials/modul_optatiu_d_amazic_per_a_secundaria_2_.pdf

Introduccions al món amazic:

- Hassan AKIOUD i Eva CASTELLANOS, *Els amazics. Una història silenciada, una llengua viva*. Cossetània, Valls 2007, 188 pp.
- Carles CASTELLANOS i Abdelghani EL MOLGHY, *Diàlegs. Els amazics*. CIEMEN, Barcelona 2003.
- Tassadit YACINE, Maria-Àngels ROQUE, Mansour GHAKI, Mohamed CHAFIK et alii, *Els amazics avui, la cultura berber*. Pagès editors, Lleida 2009, 235 pp.

Per aprendre la llengua:

- Fatima BOUKHRIS, Abdallah BOUMALK, El Houssaïn EL MOUJAHID i Hamid SOUIFI, *La nouvelle grammaire de l'amazighe*. Publications de l'IRCAM, Rabat 2023² [2008¹], 199 pp.
- Carles CASTELLANOS, Ikram CHILAH i Mohand TILMATINE, *Guia de conversa universitària amazic-català*. Serveis lingüístics de la UB, Barcelona 2006, 258 pp.
- Abdallah EL MOUNTASSIR, *Méthode de tachelhit*. L'Asiathèque, París 2009, 160 pp.+ CD.
- Carles MÚRCIA, *Gramàtica amaziga. Estàndard del diasistema amazic septentrional*. Edicions i Publicacions de la Universitat de Barcelona, Barcelona 2021, 334 pp.
- Carles MÚRCIA, Aziz BAHÀ, Abdallah IHMADI i Mohamed KADDOUMI, ⵜⴰⵎⴻⴷⴰⵢⵜ ! *Unitats didàctiques per l'aprenentatge de llengua amaziga*. CIEMEN, Barcelona 2018-2022. Conté 24 unitats didàctiques, una guia didàctica i àudios:
<https://www.ciemmen.cat/projectes/coneixement/som-part/amazic/>
- Mohand TILMATINE, Abdelghani el MOLGHY, Carles CASTELLANOS i Hassan BANHAKEIA, *La llengua rifenya. Tutlayt tarifit*. UAB, Bellaterra 1998, 200 pp.
- Montserrat TORRES FABRÉS, Ahmad AKUWAIFI, Asmaa ZARIOUI i Asmaa AOUEATTAH, *Els llibres de la Nur / Idlisen n Nur català-amazic*. Punt d'Intercanvi, Barcelona 2005.

Webgrafia:

- https://www.nationalia.info/documents/coldc_18_19_poble_amazic_catalunya.pdf
- www.amazic.cat

